

Бацула Н. В., Кравченко Г. Ю.

Б31 Математика. 3 клас. I семестр (за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької) / Н. В. Бацула, Г. Ю. Кравченко. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 269, [3] с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3177-8.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки компетентнісно орієнтованих уроків математики у 3-му класі (I семестр), складені відповідно до вимог оновленої навчальної програми (у редакції 2016 р.), Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009) за підручником Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницької (К. : Видавничий дім «Освіта», 2013).

Зміст конспектів уроків дібраний з метою формування *предметної*, а саме *математичної компетентності* (цілісне сприйняття світу, розуміння ролі математики у пізнанні дійсності; розпізнавання проблем, які розв'язуються із застосуванням математичних методів; здатність розв'язувати сюжетні задачі, логічно міркувати, виконувати дії за алгоритмом, обґрунтовувати свої дії; уміння користуватися математичною термінологією, знаковою і графічною інформацією; уміння орієнтуватися на площині та у просторі; здатність застосовувати обчислювальні навички й досвід вимірювання величин у практичних ситуаціях), та *ключових компетентностей* (уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду математичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді, вироблення в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на окремих аркушах. Поля для записів дозволяють творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	6
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 2-й клас	9
<i>Урок 1.</i> Усна і письмова нумерація чисел першої сотні. Випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел	9
<i>Урок 2.</i> Нумерація чисел у межах 100. Переставний і сполучний закони додавання. Довжина, маса, місткість, час як властивості предметів навколишнього світу. Задачі на знаходження суми трьох доданків	14
<i>Урок 3.</i> Прийоми усного додавання і віднімання у межах 100. Додавання і віднімання чисел частинами. Позначення геометричних фігур буквами латинського алфавіту. Задачі на різницеве порівняння	18
<i>Урок 4.</i> Зв'язок дій додавання і віднімання. Рівняння. Одиниці вимірювання довжини — сантиметр, дециметр, метр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини. Побудова відрізка заданої довжини. Задачі на знаходження невідомого доданка	22
<i>Урок 5.</i> Рівняння. Задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника. Співвідношення між одиницями довжини. Порівняння іменованих чисел. Коло, круг	26
<i>Урок 6.</i> Додавання і віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Периметр многокутника	31
<i>Урок 7.</i> Перевірка додавання відніманням. Складання і розв'язування обернених задач	35
<i>Урок 8.</i> Додавання суми до числа. Задачі на дві дії (додавання і віднімання). Одиниці вимірювання часу. Дії з іменованими числами	39
<i>Урок 9.</i> Доба, година, хвилина, секунда. Визначення часу за годинником	42
<i>Урок 10.</i> Віднімання суми від числа. Задачі на різницеве порівняння. Порівняння іменованих чисел	47
<i>Урок 11.</i> Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд. Задачі на дві дії (додавання і віднімання). Дії з іменованими числами	52
<i>Урок 12.</i> Самостійна робота	56
<i>Урок 13.</i> Табличне множення і ділення. Взаємозв'язок між множенням і діленням. Переставний закон множення. Прості і складені задачі на табличне множення. Периметр квадрата	60
<i>Урок 14.</i> Табличне множення і ділення. Назви компонентів і результату дії ділення. Числові рівності та нерівності. Задачі на збільшення (зменшення) числа у кілька разів. Задачі на кратне порівняння двох чисел. Периметр прямокутника	65
<i>Урок 15.</i> Рівняння на знаходження невідомих компонентів дій множення і ділення. Задачі на знаходження невідомих — множника, діленого, дільника	70
<i>Урок 16.</i> Множення чисел на 0 і 1. Ділення на одиницю. Ділення нуля. Порядок дій. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	75
<i>Урок 17.</i> Множення і ділення числа на 10. Ділення рівних чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	79
<i>Урок 18.</i> Самостійна робота	84
<i>Урок 20.</i> Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	87
Нумерація чисел у центрі «тисяча». Усне додавання чисел у межах 1000	92
<i>Урок 21.</i> Трицифрове число. Утворення трицифрового числа (101–199). Читання і запис трицифрових чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	92

Урок 22.	Утворення трицифрового числа. Читання і запис трицифрових чисел. Лічба сотнями. Порівняння сотень. Додавання і віднімання сотнями. Складання задачі за коротким записом	97
Урок 23.	Місце числа у натуральному ряді. Попереднє і наступне числа. Порівняння чисел на основі порядку їх слідування у натуральному ряді. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	102
Урок 24.	Читання чисел, записаних у розрядній таблиці. Розряд сотень. Додавання і віднімання на основі розрядного складу чисел. Розв’язування складеної задачі	106
Урок 25.	Читання і запис чисел у розрядній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Визначення загальної кількості сотень, десятків, одиниць у трицифрових числах. Міліметр	112
Урок 26.	Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа. Одиниця вимірювання довжини — кілометр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини	117
Урок 27.	Розв’язування і порівняння задач, що містять групу взаємопов’язаних величин. Знаходження периметра квадрата і прямокутника	123
Урок 28.	Одиниця вимірювання маси — тонна. Співвідношення між одиницями вимірювання маси. Задачі на зведення до одиниці (<i>перший вид</i>)	126
Урок 29.	Розв’язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	131
Урок 31.	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання числа 1 ($170 + 1$; $187 - 1$). Попереднє і наступне числа у натуральному ряді. Істинні і хибні числові рівності і нерівності. Задачі на дві дії першого ступеня	135
Урок 32.	Додавання на основі десяткового складу числа. Знаходження значення виразу при заданих значеннях змінної. Задачі на дві дії першого ступеня	139
Урок 33.	Віднімання на основі десяткового складу числа. Ознайомлення з групами взаємопов’язаних величин, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи	143
Урок 34.	Додавання і віднімання на основі десяткового складу числа. Рівняння, у яких права частина подана числовим виразом. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці	148
Урок 35.	Додавання і віднімання круглих чисел. Розширена задача на зведення до одиниці (<i>перший вид</i>)	152
Урок 36.	Порівняння сотень. Додавання і віднімання сотнями. Уявлення про нерівності зі змінною. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	157
Урок 37.	Додавання і віднімання способом округлення. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	162
Урок 38.	Усне додавання трицифрових чисел виду $240 + 430$. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці. Розв’язування задачі виразом	167
Урок 39.	Усне віднімання трицифрових чисел виду $480 - 250$. Задача на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	171
Урок 40.	Усне додавання і віднімання трицифрових чисел виду $240 + 430$; $480 - 250$. Складання задачі за коротким записом. Розв’язування нерівностей	175
Урок 41.	Додавання круглих чисел на основі правила додавання числа до суми. Задачі, що містять величини, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи	179
Урок 42.	Віднімання круглих чисел на основі правила віднімання числа від суми. Прості та складені іменовані числа. Порівняння іменованих чисел. Задачі, які є комбінаціями вивчених видів простих задач	184
Урок 43.	Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $230 + 80$. Розв’язування рівнянь. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	188
Урок 44.	Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $230 - 80$. Розв’язування рівнянь. Задачі на обчислення довжини сторони прямокутника за відомим периметром і довжиною іншої його сторони	192
Урок 45.	Закріплення знань про віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $420 - 70$. Вправи і задачі на застосування вивчених випадків арифметичних дій	196

Урок 46.	Додавання і віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	200
Урок 47.	Самостійна робота	204
Урок 49.	Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	206
Нумерація чисел у концентрі «тисяча». Письмове додавання чисел у межах 1000		209
Урок 50.	Алгоритм виконання письмового додавання. Письмове додавання трицифрових чисел без переходу через розряд.	209
Урок 51.	Письмове додавання трицифрових чисел без переходу через розряд. Розпізнавання кола і круга за істотними ознаками. Творча робота над задачею	213
Урок 52.	Алгоритм виконання письмового віднімання. Письмове віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд. Задачі на знаходження периметра прямокутника	216
Урок 53.	Письмове додавання трицифрових чисел у випадку, коли сума одиниць дорівнює 10 або сума десятків дорівнює 10 десяткам. Складання задач на дві дії за поданим виразом. Істинні та хибні висловлювання	221
Урок 54.	Письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел із переходом через розряд. Складені задачі на збільшення (<i>зменшення</i>) суми двох чисел на кілька одиниць.	226
Урок 55.	Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел із переходом через розряд	231
Урок 56.	Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Розв'язування простих задач способом складання рівняння	237
Урок 57.	Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (<i>з переходом через розряд</i>). Прості та складені задачі на визначення тривалості події, часу початку і часу закінчення події	242
Урок 58.	Робота над задачами. Виконання тестових завдань	246
Урок 59.	Усне та письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000. Порівняння іменованого числа та суми іменованих чисел. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків.	250
Урок 60.	Усне та письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000. Розпізнавання геометричних фігур на кресленні. Задачі на знаходження периметра квадрата. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці	254
Урок 61.	Усне та письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	259
Урок 62.	Самостійна робота	264
Урок 64.	Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	266
Література		270

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

I семестр

№ з/п	Тема уроку	Дата
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 2-й клас		
1	Усна і письмова нумерація чисел першої сотні. Випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел	
2	Нумерація чисел у межах 100. Переставний і сполучний закони додавання. Довжина, маса, місткість, час як властивості предметів навколишнього світу. Задачі на знаходження суми трьох доданків	
3	Прийоми усного додавання і віднімання у межах 100. Додавання і віднімання чисел частинами. Позначення геометричних фігур буквами латинського алфавіту. Задачі на різницеve порівняння	
4	Зв'язок дій додавання і віднімання. Рівняння. Одиниці вимірювання довжини — сантиметр, дециметр, метр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини. Побудова відрізка заданої довжини. Задачі на знаходження невідомого доданка	
5	Рівняння. Задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника. Співвідношення між одиницями довжини. Порівняння іменованих чисел. Коло, круг	
6	Додавання і віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Периметр многокутника	
7	Перевірка додавання відніманням. Складання і розв'язування обернених задач	
8	Додавання суми до числа. Задачі на дві дії (додавання і віднімання). Одиниці вимірювання часу. Дії з іменованими числами	
9	Доба, година, хвилина, секунда. Визначення часу за годинником.	
10	Віднімання суми від числа. Задачі на різницеve порівняння. Порівняння іменованих чисел.	
11	Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд. Задачі на дві дії (додавання і віднімання). Дії з іменованими числами.	
12	Самостійна робота	
13	Табличне множення і ділення. Взаємозв'язок між множенням і діленням. Переставний закон множення. Прості і складені задачі на табличне множення. Периметр квадрата	
14	Табличне множення і ділення. Назви компонентів і результату дії ділення. Числові рівності та нерівності. Задачі на збільшення (зменшення) числа у кілька разів. Задачі на кратне порівняння двох чисел. Периметр прямокутника	
15	Рівняння на знаходження невідомих компонентів дій множення і ділення. Задачі на знаходження невідомих — множника, діленого, дільника	
16	Множення чисел на 0 і 1. Ділення на одиницю. Ділення нуля. Порядок дій. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	
17	Множення і ділення числа на 10. Ділення рівних чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	
18	Самостійна робота	
19	Тематична контрольна робота № 1	
20	Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	
Нумерація чисел у концентрі «тисяча». Усне додавання чисел у межах 1000		
21	Трицифрове число. Утворення трицифрового числа (101–199). Читання і запис трицифрових чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	

№ з/п	Тема уроку	Дата
22	Утворення трицифрового числа. Читання і запис трицифрових чисел. Лічба сотнями. Порівняння сотень. Додавання і віднімання сотнями. Складання задачі за коротким записом	
23	Місце числа у натуральному ряді. Попереднє і наступне числа. Порівняння чисел на основі порядку їх слідування у натуральному ряді. Задачі на 2–3 дії різних ступенів	
24	Читання чисел, записаних у розрядній таблиці. Розряд сотень. Додавання і віднімання на основі розрядного складу чисел. Розв'язування складеної задачі	
25	Читання і запис чисел у розрядній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Визначення загальної кількості сотень, десятків, одиниць у трицифрових числах. Міліметр	
26	Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа. Одиниця вимірювання довжини — кілометр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини	
27	Розв'язування і порівняння задач, що містять групу взаємопов'язаних величин. Знаходження периметра квадрата і прямокутника	
28	Одиниця вимірювання маси — тонна. Співвідношення між одиницями вимірювання маси. Задачі на зведення до одиниці (<i>перший вид</i>)	
29	Розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	
30	Тематична контрольна робота № 2	
31	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання числа 1 ($170 + 1$; $187 - 1$). Попереднє і наступне числа у натуральному ряді. Істинні і хибні числові рівності і нерівності. Задачі на дві дії першого ступеня	
32	Додавання на основі десяткового складу числа. Знаходження значення виразу при заданих значеннях змінної. Задачі на дві дії першого ступеня	
33	Віднімання на основі десяткового складу числа. Ознайомлення з групами взаємопов'язаних величин, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи	
34	Додавання і віднімання на основі десяткового складу числа. Рівняння, у яких права частина подана числовим виразом. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці	
35	Додавання і віднімання круглих чисел. Розширена задача на зведення до одиниці (<i>перший вид</i>)	
36	Порівняння сотень. Додавання і віднімання сотнями. Уявлення про нерівності зі змінною. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
37	Додавання і віднімання способом округлення. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
38	Усне додавання трицифрових чисел виду $240 + 430$. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці. Розв'язування задачі виразом	
39	Усне віднімання трицифрових чисел виду $480 - 250$. Задача на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	
40	Усне додавання і віднімання трицифрових чисел виду $240 + 430$; $480 - 250$. Складання задачі за коротким записом. Розв'язування нерівностей	
41	Додавання круглих чисел на основі правила додавання числа до суми. Задачі, що містять величини, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи	
42	Віднімання круглих чисел на основі правила віднімання числа від суми. Прості та складені іменовані числа. Порівняння іменованих чисел. Задачі, які є комбінаціями вивчених видів простих задач	
43	Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $230 + 80$. Розв'язування рівнянь. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	

№ з/п	Тема уроку	Дата
44	Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $230 - 80$. Розв'язування рівнянь. Задачі на обчислення довжини сторони прямокутника за відомим периметром і довжиною іншої його сторони	
45	Закріплення знань про віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $420 - 70$. Вправи і задачі на застосування вивчених випадків арифметичних дій	
46	Додавання і віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	
47	Самостійна робота	
48	Тематична контрольна робота № 3	
49	Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	
Нумерація чисел у концентрі «тисяча». Письмове додавання чисел у межах 1000		
50	Алгоритм виконання письмового додавання. Письмове додавання трицифрових чисел без переходу через розряд	
51	Письмове додавання трицифрових чисел без переходу через розряд. Розпізнавання кола і круга за істотними ознаками. Творча робота над задачею	
52	Алгоритм виконання письмового віднімання. Письмове віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд. Задачі на знаходження периметра прямокутника	
53	Письмове додавання трицифрових чисел у випадку, коли сума одиниць дорівнює 10 або сума десятків дорівнює 10 десяткам. Складання задач на дві дії за поданим виразом. Істинні та хибні висловлювання	
54	Письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел із переходом через розряд. Складені задачі на збільшення (зменшення) суми двох чисел на кілька одиниць	
55	Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел із переходом через розряд	
56	Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Розв'язування простих задач способом складання рівняння	
57	Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (з переходом через розряд). Прості та складені задачі на визначення тривалості події, часу початку і часу закінчення події	
58	Робота над задачами. Виконання тестових завдань	
59	Усне та письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000. Порівняння іменованого числа та суми іменованих чисел. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	
60	Усне та письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000. Розпізнавання геометричних фігур на кресленні. Задачі на знаходження периметра квадрата. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці	
61	Усне та письмове додавання й віднімання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	
62	Самостійна робота	
63	Тематична контрольна робота № 4	
64	Аналіз контрольної роботи. Підсумковий урок з теми	

Примітка. У чинній навчальній програмі не зазначено чітку послідовність розділів курсу та кількість годин для їх вивчення (подане планування є орієнтовним та може бути скориговане вчителем, зважаючи на конкретну навчальну ситуацію в класі та педагогічну доцільність).

Матеріали для проведення уроків контролю навчальних досягнень розміщені в окремих посібниках Видавничої групи «Основа».

УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА 2-Й КЛАС

Дата _____

Клас _____

УРОК 1. УСНА І ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ. ВИПАДКИ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З НУМЕРАЦІЄЮ ЧИСЕЛ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами понять «позиційний принцип запису числа», «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100; повторити структурні елементи задачі; вдосконалювати вміння розв'язувати задачі та вирази; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**

уміння вчитися: розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;

комунікативної: розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів; *соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;

громадянської: розширити знання учнів про пізнавальну гру КВК; виховувати повагу до людей різних професій.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Форма проведення: урок-КВК.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа.

Міжпредметні зв'язки: українська мова.

Обладнання: обчислювальні таблиці; картки для самостійної роботи.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

— Увага! Увага!

Запрошуємо всіх на КВК.

У грі беруть участь дві команди. У кожній команді — назва, девіз, привітання, капітан. За кожну правильну відповідь команда отримує бали. Обирається журі.

Виграє команда, яка набере найбільшу кількість балів.

Історична довідка

Прообразом КВК була передача «Вечір веселих запитань», створена журналістом Сергієм Муратовим за зразком чеської передачі «Ворожи, ворожи, ворожко». У передачі «Вечір веселих запитань», що виходила в 1957 році, телеглядачі відповідали на запитання ведучих, причому особливо цінувався гумор. Ідея була зовсім новою для того часу. «Вечір веселих запитань» користувався великою популярністю, але вийшов у ефір усього тричі. Відродили КВК у 1986 році. А 8 листопада щорічно відзначається свято, присвячене цій знаменитій грі. Уперше його відзначали 2001 року. Це свято всіх веселих і кмітливих людей, які люблять гумор. Сьогодні у КВК грають представники всіх професій, віків, багатьох національностей.

Звучить мелодія гри...

— Ми починаємо математичний КВК.

Не забудьте взяти із собою швидкість, винахідливість, кмітливість.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

— Чого ви очікуєте від нашого уроку?

(Відповіді дітей: нових знань; зустрічей із новим, цікавим...)

— Чому ми проводимо КВК на першому уроці в 3-му класі?

(Відповіді дітей: аби повторити вивчене у 2-му класі...)

— А з чого починалося наше знайомство з математикою?

(Відповіді дітей: усна і письмова нумерація чисел...)

— Чи можемо здогадатися, яка тема нашого уроку-КВК? (Припущення учнів.)

— Сьогодні на уроці ми повторимо числа від 1 до 100, їх позиційний запис та випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел.

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А для чого нам потрібно знати нумерацію чисел? (Відповіді учнів.)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Представлення команд, журі.

Капітани по черзі оголошують назву команди та її девіз.

1-й капітан. Наша команда — «Плюс».

Девіз:

Математики вчитися
Ми готові всі підряд,
Хай навіть ночами сниться
Натуральних чисел ряд.

2-й капітан. Наша команда — «Мінус».

Девіз:

Якщо хочеш досягнути
У житті своїм вершин,
Математику збагнути
Мусиш тонко, до глибин.

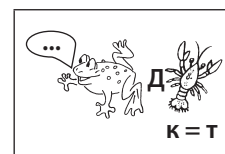
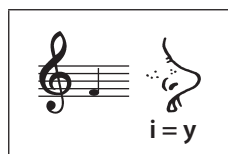
2) Конкурсна програма.

Конкурс 1 «Розминка»

Команди по черзі розв'язують задачі.

1. Дві сардельки варяться 6 хвилин. Скільки часу будуть варитися вісім таких сардельок? (Відповідь: 6 хв.)
2. Йшла дівчинка в школу і зустріла трьох хлопчиків. Скільки дітей прямувало до школи? (Відповідь: 1 дівчинка.)
3. П'ять лампочок горіли в люстрі. Грюкнули двері, і дві перегоріли. Сказати, скільки лампочок залишилося? (Відповідь: 5 лампочок)
4. Четверо гравців грали в доміно 20 хв. Скільки хвилин грав кожен із гравців? (20 хв)

Конкурс 2 «Ребуси»

(Мінус, вершина, задача, квадрат).

Конкурс 3 «Клубок питань» (прийом «Незакінчене речення»)

Команда «Плюс»

- 1 дес. — це... одиниць.
- 7 дес. — це... одиниць.
- 10 дес. — це... одиниць.
- Найбільше двоцифрове число — це..., найменше трицифрове число — це...
- Назвіть всі числа від 38 до 43.
- Щоб утворити число 60 з попереднього до нього числа, потрібно...
- Щоб утворити число 80 з числа, що йде за ним, потрібно...
- Якщо від числа 59 віднімемо число його одиниць, то отримаємо...
- Число 93 можна записати у вигляді суми розрядних доданків. Наприклад, $93 = \square + \square$.
- Щоб порівняти два числа, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися скільки всього, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися на скільки одне число більше або менше від другого, виконуємо дію...

Відповіді: 10; 70; 100; 99; 100; 39; 40; 41; 42; $59 + 1$; $81 - 1$; 50; $90 + 3$; віднімання; додавання; віднімання.

Команда «Мінус»

- 1 дес. — це... одиниць.
- 8 дес. — це... одиниць.
- 10 дес. — це... одиниць.
- Найбільше одноцифрове цифрове число — це..., найменше двоцифрове число — це...
- Назвіть всі числа від 47 до 53.
- Щоб утворити число 70 з попереднього до нього числа, потрібно...
- Щоб утворити число 90 з числа, що йде за ним, потрібно...
- Якщо від числа 59 віднімемо число його десятків, то отримаємо...
- Число 84 можна записати у вигляді суми розрядних доданків. Наприклад, $84 = \square + \square$.
- Щоб порівняти два числа, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися скільки всього, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися на скільки одне число більше або менше від другого, виконуємо дію...

Відповіді: 10; 80; 100; 9; 99; 48; 49; 50; 51; 52; $69 + 1$; $91 - 1$; 54; $80 + 4$; віднімання; додавання; віднімання.

Капітани перевіряють правильність відповідей своїх супротивників.

Конкурс 4 «Відгадай знак» (самостійна робота із наступною самоперевіркою за записом на дошці)

Команда «Плюс»

$56 \dots 6 \dots 1 = 49$ (-, -)	$100 \dots 1 \dots 1 = 102$ (+, +)
$(56 \dots 6) \dots 1 = 51$ (-, +)	$100 \dots 1 \dots 1 = 101$ (+, +)
$5 ? 4 ? 3 ? 2 ? 1 = 3$	$(5 + 4 - 3 - 2 - 1 = 3)$
	$(5 - 4 + 3 - 2 + 1 = 3)$

Команда — «Мінус»

$37 \dots 7 \dots 1 = 29$ (-, -)	$101 \dots 1 \dots 1 = 99$ (-, -)
$(73 \dots 3) \dots 1 = 71$ (-, +)	$100 \dots 1 \dots 1 = 100$ (-, +)
$5 ? 4 ? 3 ? 2 ? 1 = 5$	$(5 + 4 - 3 - 2 + 1 = 5)$
	$(5 - 4 + 3 + 2 - 1 = 5)$

Фізкультхвилинка

В країні КВК розминка.
Настала фізична хвилинка.

Втому проженем руками
Вгору їх піднімем з вами.
Потім присядемо дружно,
Ноги згинаємо пружно.
Руки, мов крила, розправим
І до плечей їх поставим.
Коло вперед покрутили,
Потім назад повторили.
Голову вниз опустили,
Потім назад нахилили,
Потім наліво поклали,
Потім направо. І стали
Рівно і струнко.
Швидко скінчилась хвилинка.
Нас збадьорила розминка.

Конкурс 5 «Найкращий капітан»

Складання інструкції щодо розв'язання задач (розташування у певній послідовності).

Під час роботи над задачами потрібно дотримувати певних порад, поданих в інструкції:

- 1) подумай, що означає кожне число, який зв'язок між числами;
- 2) уважно прочитай задачу; подумай, про що йдеться в ній; з'ясуй незрозумілі слова і вирази;
- 3) визнач в задачі умову і питання;
- 4) ця задача проста чи складена? Якщо складена, то спробуй намітити план розв'язання;
- 5) якщо план відразу скласти не вдалося, випиши числові дані задачі або зроби короткий її запис; пригадай, яку подібну задачу розв'язували раніше; розв'яжи частину задачі; чи не можна тепер знайти відповідь на основне питання?

Конкурс 6 «У світі задач»

- Робота над задачами № 9; 10 (розв'язування задач у міні-групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом»).

— Під час роботи над задачами дотримуйте певних порад, поданих в інструкції з попереднього конкурсу.

Команда «Плюс»

Завдання: розв'язати задачу № 9 (с. 4) та визначити вид задачі.

Диференційована робота

Учні високого рівня знань розв'язують задачу виразом.

$$(40 + 20) - 30 = 30 \text{ (ящ.)}$$

Учні достатнього рівня знань розв'язують задачу по діях:

- 1) $40 + 20 = 60$ (ящ.) — завезли овочів;
- 2) $60 - 30 = 30$ (ящ.)

Відповідь: на 30 ящиків більше завезли овочів.

Решта учнів — за допомогою короткої умови на картках-підказках і схеми-опори.

- 1) $\square + \square = \square$ (ящ.)
- 2) $\square - \square = \square$ (ящ.)

— Які ще питання можна поставити до задачі? (На скільки більше завезли ящиків з помідорами, ніж з яблуками? На скільки менше завезли ящиків з огірками, ніж з яблуками?)

Висновок. Робота над задачею на знаходження суми та на різницеve порівняння.

Команда «Мінус»

Завдання: розв'язати задачу № 10 (с. 4) та визначити вид задачі.

Диференційована робота

Учні високого рівня знань розв'язують задачу виразом.

$$(3 + 1) + 20 = 24 \text{ (л)}$$

Учні достатнього рівня знань розв'язують задачу по діях:

1) $3 + 1 = 4$ (л) — від кози і вівці;

2) $4 + 20 = 24$ (л)

Відповідь: від корови надоїли 24 л молока.

Решта учнів — за допомогою короткої умови на картках-підказках і схеми-опори.

1) $\square + \square = \square$ (л)

2) $\square + \square = \square$ (л)

— У скільки разів більше молока надоїли від корови, ніж від кози?

$$24 : 3 = 8 \text{ (разів)}$$

Висновок. Робота над задачею на знаходження суми і на збільшення числа на кілька одиниць.

Капітани команд пояснюють розв'язання задач.

Конкурс 7 «Жартівливий» (не оцінюється журі)

— Поки триває підрахунок голосів, дайте відповіді на такі запитання.

- Назвіть єдину геометричну фігуру, яку можна намалювати на воді. (Коло)
- Коли ми дивимося на цифру 2, а говоримо — 10? (Коли дивимося на годинник, говоримо: «10 хвилин».)
- Скільки горошин входить у склянку? (Горошини не ходять.)
- Росли 2 верби. На кожній вербі — по 2 гілки, на кожній гілці — по 2 груші. Скільки всього груш? (Жодної — на вербі груші не ростуть.)
- Якщо півень стоїть на двох ногах, то важить 4 кілограми. Скільки важить півень, стоячи на 1 нозі? (4 кг)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 6, № 11; 12.

2. Рефлексія

- Нумерацію яких чисел повторили на уроці?
- Як утворити будь-яке число, якщо відоме попереднє до нього? наступне?
- Назвіть структурні елементи задачі.
- Що особливо сподобалось на уроці?
- Чи досягли ви успіху під час роботи в командах?
- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

3. Нагородження переможців. Оцінювання

Дата _____

Клас _____

УРОК 2. НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 100. ПЕРЕСТАВНИЙ І СПОЛУЧНИЙ ЗАКОНИ ДОДАВАННЯ. ДОВЖИНА, МАСА, МІСТКІСТЬ, ЧАС ЯК ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ. ЗАДАЧІ НА ЗНАХОДЖЕННЯ СУМИ ТРЬОХ ДОДАНКІВ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** формувати вміння застосовувати під час обчислень переставний і сполучний закони додавання, розв'язувати задачі на знаходження суми трьох доданків, використовувати величини за призначенням; вдосконалювати вміння розв'язувати задачі; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - інформаційної:* розширити знання учнів про Всесвіт.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа; довжина ламаної.

Міжпредметні зв'язки: українська мова, природознавство.

Обладнання: схеми-опори; обчислювальні таблиці; малюнки; мультимедійне обладнання.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

«Психологічна настанова»

— Усміхніться одне одному, подумки побажайте успіхів на цілий день.

Девіз нашого уроку:

Щоб водити кораблі, щоб у небо злітати,
Треба все нам уміти, треба математику знати.
Хто науку цю цікаву добре буде знати,
Той ніколи в кожній справі не буде блукати.

2. Актуалізація опорних знань

1) *Математичний диктант. Каліграфічна хвилинка. Індивідуальна робота (прийом «Інтрига»).*

— Ми сьогодні вирушаємо у подорож... Але куди?

Щоб загадку розгадати,
Потрібно слово розкодувати.

- Запишіть число, в якому 6 десятків і 5 одиниць; 2 десятки і 8 одиниць. (65; 28)
- Запишіть найбільше двоцифрове число. (99)
- Запишіть найбільше одноцифрове число. (9)
- Запишіть найменше двоцифрове число. (10)

- Запишіть число, попереднє до числа 70. (69)
- Запишіть число, наступнє до числа 70. (71)
- Запишіть число, наступнє до числа 39. (40)
- Запишіть число, попереднє до числа 39. (38)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $80 + 4$. (84)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $70 + 3$. (73)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $50 + 1$. (51)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 34 відняти кількість його одиниць. (30)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 34 відняти кількість його десятків. (31)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 62 відняти кількість його одиниць. (60)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 62 відняти кількість його десятків. (56)

2) Гра «Шифрувальники». Робота в парах.

— Запишіть відповіді двоцифрових чисел у порядку зростання.

Ч 10	Й 69	А 38	Л 73	О 2	Б 51	М 30	Ш 71
К 60	У 28	Ю 3	Х 99	Ц 40	И 65	Я 84	І 9

— Ми будемо подорожувати Чумацьким Шляхом. Чи відома вам ця назва?

3) Інформаційна хвилинка. Робота зі словником (або інформація з Інтернету: матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії).

Чумацький Шлях — власна назва галактики, у якій розташована наша Сонячна система, а також усі зорі, які ми бачимо неозброєним оком.

Українці здавна мали різні назви нашої Галактики: Становище, Стан, Чумацький Шлях.

Припускають, що назва походить від того, що чумаки розсипали сіль (*зірки*) по дорозі.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

- А чи готові ви до подорожі? Налаштуйтеся на роботу. Працюємо в парах.
- Заповніть таблицю за зразком.
- Який висновок можна зробити?

Властивість	Способи обчислення та їх обґрунтування
Додавання суми до суми	$34 + 12 = (30 + 4) + (10 + 2) = (30 + 10) + (4 + 2) = 40 + 6 = 46$ $35 + 24 = (\square + \square) + (\square + \square) = (\square + \square) + (\square + \square) = \square + \square = \square$ Висновок: ...
Віднімання суми від суми	$34 - 12 = (30 + 4) - (10 + 2) = (30 - 10) + (4 - 2) = 20 + 2 = 22$ $79 - 26 = (\square + \square) - (\square + \square) = (\square - \square) + (\square - \square) = \square + \square = \square$ Висновок: ...
Трикутник	$23 + 34 + 31 = (\square + \square + \square) + (\square + \square + \square) = \square + \square = \square$ Висновок: ...

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

Підготовча робота (с. 7, № 15)

— Знайдіть вирази з однаковими значеннями. Складіть і запишіть рівності.

$$1 + 43 = 43 + 1 \qquad 2 + 8 = 8 + 2$$

$$1 + 10 = 10 + 1 \qquad 11 + 5 = 5 + 11$$

— Чому ліворуч і праворуч вийшла однакова відповідь?

— Які закони додавання ви пам'ятаєте?

Висновок:

$a + b = b + a$ — переставний закон додавання

$(a + b) + c = a + (b + c)$ — сполучний закон додавання

— А для чого нам потрібно все це знати? (Відповіді учнів.)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Робота за підручником.

— Прочитайте про переставний і сполучний закони додавання на с. 7 підручника.

Розв'язування прикладів з коментуванням (с. 7, № 16)

— Знайдіть значення виразів зручним способом. (Прийом «Коментування»)

$$3 + 15 + 7 = 3 + 7 + 15 = 25 \qquad 6 + 5 + 24 = 24 + 6 + 5 = 35$$

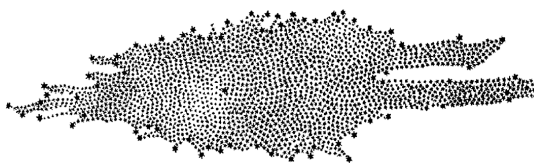
$$8 + 1 + 12 = 12 + 8 + 1 = 21 \qquad 20 + 9 + 10 = 20 + 10 + 9 = 39$$

$$41 + 4 + 9 = 41 + 9 + 4 = 54 \qquad 1 + 90 + 9 = 9 + 1 + 90 = 100$$

2) Інформаційна хвилинка.

— Летіти в незвідане без спеціальних знань небезпечно! Звернемось по допомогу до Інтернету.

Історія відкриття Галактики

Це — форма Чумацького Шляху, яку дослідив Вільям Гершель 1785 року. Сонячна система розташована посередині. Щоб бути вченим, необхідно вміти добре рахувати.

3) Робота з одиницями вимірювання величин (с. 8, № 18; 19)

— Згадайте одиниці вимірювання.

Гра «Хто швидше?»

Довжина — Місткість —

Маса — Час —

— Поясніть, що чим вимірюють?

— Які значення маси можна визначити за допомогою гир 1 кг, 3 кг, 9 кг, якщо гирі можна класти на обидві шальки терезів?

Фізкультхвилинка

4) Інформаційна хвилинка.

— Досі вченим складно відповісти на питання про вік, розміри нашої Галактики.

5) Розв'язування задачі (с. 8, № 21) з використанням прийому «Коментоване письмо».

Аналіз задачі за питаннями вчителя

— Чи можна відразу відповісти на питання задачі? (Ні)

— Яку дію виберемо першою? (Додавання)

— Яку дію виберемо другою?

Складання короткої умови

$$\left. \begin{array}{l} \text{Рябуха} - 12 \text{ л} \\ \text{Мілка} - 10 \text{ л} \\ \text{Зірка} - 8 \text{ л} \end{array} \right\} ?$$

Розв'язання

$$12 + 10 + 8 = 30 \text{ (л)}$$

— Обчисліть зручним способом. Запишіть розв'язання задачі виразом або по діях.

6) **Робота з геометричним матеріалом (с. 8, № 20) з використанням прийому «Мозковий штурм».**

— Що таке ламана лінія?

— Як знайти довжину ламаної лінії?

— Виміряйте кожну ланку ламаної.

— Обчисліть довжину ламаної зручним способом.

$$4 + 3 + 5 = 12 \text{ (см)}$$

7) **Творча робота над задачею. Завдання для допитливих «Банк математичних цікавинок» (с. 7, № 17).**

Розв'язання:

$$7 + 4 = 11 \text{ (год)}$$

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 8–9, № 22; 23.

2. Рефлексія (з використанням прийому «Мікрофон»)

— От і Земля. Наша подорож завершилася. У польоті ви подолали всі труднощі й випробування. Важким був шлях, але ви досягли кінцевої мети. Повторили матеріал, продемонстрували хороші знання, виявили, кому і над чим слід ще попрацювати.

А на Землі нас чекає несподіванка. Ви ж тепер — герої. У вас хочуть взяти інтерв'ю.

- Чи сподобалась вам подорож?
- Як називається наша Галактика? Чому вона має таку назву?
- Що вам найбільше запам'яталося?
- Які закони додавання повторили на уроці?
- Обчисліть зручним способом.

$$13 + 14 + 15 + 16 + 17 = \square$$

$$28 + 25 + 2 + 5 = \square$$

$$26 + 35 + 24 + 15 = \square$$

$$6 + 51 + 14 + 9 = \square$$

- Що здалося складним у польоті?
- Хто або що вам допомагало долати труднощі?

Дата _____

Клас _____

УРОК 3. ПРИЙОМИ УСНОГО ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ У МЕЖАХ 100. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ ЧАСТИНАМИ. ПОЗНАЧЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ФІГУР БУКВАМИ ЛАТИНСЬКОГО АЛФАВІТУ. ЗАДАЧІ НА РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** повторити прийоми усного додавання і віднімання чисел у межах 100; формувати вміння додавати і віднімати числа частинами, розв'язувати задачі на різницеve порівняння чисел; ознайомити з буквами латинського алфавіту, які використовують для позначення геометричних фігур; розвивати логічне мислення, просторове уявлення;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - інформаційної:* розширити знання учнів про Всесвіт.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа.

Міжпредметні зв'язки: літературне читання, українська мова.

Обладнання: опорні схеми; обчислювальні таблиці; картки контролю; обладнання для виконання практичної роботи; мультимедійне обладнання.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Створення позитивного настрою

Нумо, діти, підведіться!
Всі приємно посміхніться.
Пролунав уже дзвінок,
Починаємо урок!

2. Актуалізація опорних знань

— Сьогодні ми продовжимо мандрувати безмежними космічними просторами, пізнаємо таємниці Всесвіту. А полетимо ми на планету... (*Прийом «Інтрига»*.)

— За кожне правильно виконане завдання отримуватимемо підказку.

Отже, в добру путь!

1) *Математичний диктант. Каліграфічна хвилинка. Робота в парах.*

Взаємоперевірка.

приклади	14-9	5+9	18-9	7+9	10-1	16-9	9+9	1+9	12-9	13-9	17-9
відповідь	5	14	9	16	9	7	18	10	3	4	8

Картка контролю

Кількість правильних відповідей											
+											

2) *Індивідуальна робота за карткою.*

Задача. У діжці було 58 л води. З неї відлили води у дві 6-літрові банки. Скільки літрів води залишилось у діжці?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

— Заповніть таблицю.

Робота в парах (одна дитина працює за закритою дошкою).

Доданок	5		11	50
Доданок		12	6	
Сума	13	52		100

- Назвіть компоненти та результат дії додавання.
  - Який приклад на віднімання ми склали?
  - Що таке 13? (*Зменшуване*)
  - Що таке 5? (*Від'ємник*)
  - Який результат отримали, коли від 13 відняли 5? (8)
  - Що таке 8? (*Різниця*)
- Який висновок можна зробити?
— Яка тема нашого уроку? (*Відповіді учнів.*)

Висновок. Отже, щоб перевірити дію додавання, можна від суми відняти один із доданків.

Якщо дістанемо другий доданок, то обчислення виконано правильно.

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А для чого нам потрібно знати, що дію додавання можна перевірити відніманням? (*Відповіді учнів.*)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) *Робота за підручником (с. 9, № 25; 26).*

— Попрацюємо біля дошки. (*Прийом «Коментоване письмо».*)

а) Поясніть способи додавання й віднімання. Закінчіть обчислення.

Самостійна робота за варіантами

1 варіант

$$37 + 9 = (37 + 3) + 6 =$$

$$26 + 17 = (26 + 10) + 7 =$$

$$34 + 7 =$$

$$55 + 8 =$$

$$17 + 15 =$$

$$37 - 9 = (37 - 7) - 2 =$$

$$42 - 26 = (42 - 20) - 6 =$$

$$62 - 5 =$$

$$43 - 9 =$$

2 варіант

$$37 + 9 = 30 + (7 + 9) =$$

$$26 + 17 = (20 + 10) + (6 + 7) =$$

$$73 - 45 =$$

$$22 + 29 =$$

$$93 - 27 =$$

$$37 - 9 = 20 + (17 - 9) =$$

$$42 - 26 = (42 - 2) - 24 =$$

$$56 - 17 =$$

$$48 + 36 =$$

б) Виконайте порівняння чисел (с. 9, № 27).

— Як дізнатися, на скільки одне число більше або менше від другого?

1 варіант

$$12 > 8 \text{ на } \dots$$

$$19 < 23 \text{ на } \dots$$

$$34 > 17 \text{ на } \dots$$

2 варіант

$$28 < 35 \text{ на } \dots$$

$$47 > 29 \text{ на } \dots$$

$$41 < 63 \text{ на } \dots$$

в) Розв'язування задачі за рівнями (с. 9, № 28; 29).

Рівень 1 (с. 9, № 28)

Підказка

— Скільки літер налічувалося в азбуці Кирила і Мефодія понад тисячу років тому?

— Скільки літер у сучасній абетці?

— На скільки літер менше в сучасній абетці, ніж в азбуці Кирила і Мефодія?

Рівень 2 (с. 9, № 29)

Підказка

— Скільки років живе мавпа?

— Скільки років живе верблюду?

— На скільки років довше за верблюду може прожити мавпа?

— Як дізналися?

Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти.

Треба трохи відпочити.

Руки вгору, руки вниз.

На сусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки.

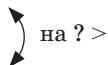
Вище руки підніміть.

А тепер їх опустіть.

Плигніть, діти, кілька раз.

За роботу, все гаразд.

2) Робота над задачею. Розв'язування задачі зі складанням короткої умови (с. 9, № 30) за планом (робота в парах з використанням прийому «Навчаючи — вчусь»).

Летіло — 35 гусей
На озері — 12 гус. і 27 гус.

— Чи можемо відразу порівняти кількість гусей на озері з кількістю гусей, що полетіли далі? Чому?

— Як дізнатися, скільки гусей стало на озері, на якому вже плавало 27 гусей?

— А тепер ми можемо дати відповідь на головне питання задачі?

— Якою дією?

— Розв'язання запишіть самостійно.

— Прочитайте відповідь. (На 4 гуся більше стало на озері, ніж тих, які полетіли далі.)

3) Робота з геометричним матеріалом (с. 10, № 31; 32; 33). Фронтальна робота.

— Як називаються букви, які ми маємо використати при записах?

Ознайомлення з буквами латинського алфавіту

Букви латинського алфавіту

Букви	Назви букв	Букви	Назви букв	Букви	Назви букв	Букви	Назви букв
A a	а	H h	аш	O o	о	V v	ве
B b	бе	I i	і	P p	пе	W w	дубль ве
C c	це	J j	йот (жі)	Q q	ку	X x	ікс
D d	де	K k	ка	R r	ер	Y y	ігрек
E e	е	L l	ель	S s	ес	Z z	зет
F f	еф	M m	ем	T t	те		
G g	же	N n	ен	U u	у		